

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Caput 4. Quanam autoritate sint Sponsalia dissoluenda?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

⁴¹ Quartò solvuntur per morbum quemlibet contagiosum alteri sponso superuenientem, vt gallicum. Quia est notabilis mutatio. Idem dicendù de graui infirmitate incurabili, vt epilepsia, feccitate notabili, vt oculorum, vel na- si amissione, paralyti, lepra, vel si os male oleat: nec arte medici subueniri possit. Idem dixerim si notabilis deformitas animi, vel fama sequatur. Quae omnia intelligenda sunt ex parte illius, qui est innocens eo enim volente solvuntur sponsalia; secus si nolit. Sanchez d. 57. Navar. cap. 22. num. 27. Tolet. lib. 7. c. 21. num. 6. Diana par. 3. tra. 14. res. 1285. Sylui. in suppl. q. 43. a. 1.

⁴² Quintò solvuntur, quoties de nouo agnos- citur notabilis morum asperitas vel lauitia al- terius. Vel ob graues & capitales inicitias inter sponso ortas. Quia alioquin Matrimo- nium infelices haberet exitus. Et est noua causa notabilique superueniens mutatio. Syluiet. v. sponsalia. q. 10. Sanchez d. 58. Filliuc. tr. 10. n. 290. Tolet. l. 7. c. 11. n. 6.

⁴³ Sextò, solvuntur per superueniens impedi- mentum iuris Matrimonium dirimens: si autè impediens tantum sit, probabile est, non solui, votum Religionis si excipias, de quo infe- rius. Item solvuntur quando superuenit aliquid post sponsalia, quod si superueniret ante, mutaret rationabiliter sponso animos ad con- trahendum: vt. gr. ob paupertatem superuenien- tem alteri, tam quando praecessit promissio dotis respectu sponsae, quia tunc ea est veluti conditio, sub qua sponsalia celebrantur: quam etià si non praecessisset. Sanchez d. 56. Filliuc. tr. 10. n. 292.

⁴⁴ Septimò sponsalia, dirimuntur per votum simplex Religionis, & castitatis praecedens. Propositum tamen coelibatus seruandi in sa- culo, nullatenus sponsalia dirimit. Quia tale propositum, si voto non firmitur, non consti- tuit statum; si verò votum castitatis sponsali- bus superueniat, quamvis probabile sit, ea dis- solvere; quia est de mediore bono: tamen recep- tori ex sententia non dissoluit; quia Deus non acceptat promissionem rei prius alteri promissae, & in eius praedictum. Vnde talis non tenetur ad Religionem aut ordinem. Sacrum ad hoc vt possit votum castitatis serua- re, licet possit ingredi si velit, & liber sit ab sponsalibus. Dixerim ergo, tale votum in ipsius praecedentis praedictum, non tamen in praedi- ctum sponsae, obligare. Cap. Rursus, qui clerici. Sanchez d. 46. Sotus in 4. dist. 27. q. 2. a. 5. Angel. v. sponsalia. n. 5. Navar. c. 22. n. 27. Reginald. l. 3. n. 259. Coninch. d. 23. n. 25. & alij.

⁴⁵ Ordines minores suscepti post sponsalia non dissoluant illa: maiores verò dissoluant. Quia reddunt suscipientem incapacem Matrimonij ob votum solemne castitatis adnexum. Adstri- to tamen fide sponsalium non licet ad Sacros Ordines promoueri, nec votum Ordinis Sacri illa dissoluant ex receptori sententia, nisi res- pectu alterius. Quia qui voverit censetur spon- salibus renunciare: vnde alter liber manet. Reginald. l. 3. n. 160. Filliuc. tr. 10. num. 287. Coninch. d. 23. num. 25.

⁴⁶ Octauò, solvuntur per ingressum Religionis etià si iurata sponsalia fuerint. Potrà licet res- pectu remanentis in saeculo soluta iam sint res- pectu ingredientis non solvuntur vsque ad

professionem: vnde si ante illam redeat ad sa- culum prioribus sponsalibus stare tenetur si sponsa alteri non nupit. Sanchez d. 52. Filliuc. tr. 10. n. 280. Coninch. d. 23. dub. 3. n. 21.

⁴⁷ Nonò dissoluntur si tempore, quo sunt appo- nantur etiam dies & terminus de Matrimonio contrahendo. Quia tunc lapsus termini eximit ab obligatione illi, per quem non stetit. Alius verò per quem stetit, adhuc ligatur, ne sua culpa commodò reportet. At si per vtrūque stetit, liber manet vterque. Tamen si is, per quem stetit, culpa vacet, sponsalia non dissoluntur. Quod de dicendum, si absque culpa vtriusque terminus praefixus lapsus fuisset. Cap. Sicut ex literis de spsal. Sanc. d. 51. Conar. de Mari. p. 1. c. 5. n. 8. Tolet. l. 7. c. 21. c. Reginald. n. 61. 31. n. 265.

⁴⁸ Decimò solvuntur absentia alterius in lon- guinquam regionem absque licentia. Quando autem sponsus esset in loco propinquo, ille ex- pectandus est, vel requirendus, vt intra certum tempus cōtrahat Matrimonium. Et si iusto im- pedimento detur, non sūt temere sponsalia di- rimenda. Ius autem Civile, quod praescribit, ex- pectandū esse biennij tempus, si est in eadē Pro- uincia: & triennij, si est in alia, iuxta receptio- rem sententiam correctam est per ius Canoni- cū, etià si sponsalia sint iurata. Cap. De illis de spsal. Sanchez d. 54. Navar. c. 22. n. 26. Tolet. l. 7. c. 21. n. 6. Coninch. d. 23. n. 50.

⁴⁹ Vndecimò solvuntur, cum superuenit affi- nitas: vt si sponsus habuerit re cum consangui- nea sponsae, vel è contra intra quartum gradu: & post Tridentinum intra secundum, cum co- gnatu pulsa est illicita. Idè dixerim de cognatione le- gali, vel spirituali superueniente. Navar. c. 22. n. 27. Hérig. de Marr. c. 14. n. 5. Filliuc. tr. 10. n. 295.

⁵⁰ Duodecimò, ipsi iure sponsalia irrita, & in- ualida doli dans causa contractui sponsaliorū adhibitus ab altero contrahente conficior & par- ticipi doli, si tamen doli solū incidat in spon- salia, non sunt ipso iure irrita. Quia adest suffi- ciens consensus ad contractum, similiter si do- lus adhibitus sit à tertia persona sine partici- patione alterius sponsi, sponsalia non sunt ipso facto irrita: sed deceptus habet ius illa dissolu- di. Quia adest talis causa seu mutatio, quam si deceptus prauidisset, iudicio prudentis non se ad illa perficienda obligasset. Sanchez d. 64. Filliuc. tr. 10. n. 297. Molina d. 5. d. 52. n. 7. Reginald. l. 3. n. 266. Diana p. 1. de Sacram. res. 1287.

⁵¹ Decimotertio possunt solui sponsalia, quan- do non implentur conditiones, sub quibus ce- lebrata fuere. Imò non sunt valida, nec obligat donec impleatur conditio expressa in contractu. Quādo verò sponsalia nō fuere celebrata sub aliqua conditioe expressa, sed tantummodò sub tacita: valida sunt absolute, & non censentur proprie conditionalia. Quia conditio tacite sub- intellecta non reddit actum conditionalem. Coninch. d. 23. dub. 9. ad fin. Bonac. de Matrim. q. 1. p. 10. n. 4. Sanchez d. 67. n. 3.

CAPVT IV.

Quanam auctoritate sint sponsalia dissoluentia.

⁵² Iam verò ad dissoluenda sponsalia, si natura rei spectetur, nulla requiritur. Adicis auctoritas quando

Sectio II. Dubia de Sponsalibus. 7

ad quando certo constat de causa sufficiente ad eorum solutionem. Vnde non est opus relaxatione iuramenti. Per accidens tamen, ut ratione scandalit vitandi, fieri potest, ut necessaria sit Iudicis autoritas. Sa verb. *Sponsalia*, num. 12. Sanch. d. 69. Gutier. cap. 35. num. 4. Filliuc. tract. 10. num. 299.

Propria autoritate dissolui possunt Sponsalia. Vel quando causa dissolutionis est publica. Vel quando causa est occulta, & simul etiam sunt occulta Sponsalia. Vel quando Sponsalia sunt publica, sed causa dissolutionis ita est occulta, ut probari non possit in iudicio, nisi magnum scandalum inde timeatur. Henricus, lib. 1. cap. 14. Sanch. d. 69. & 70.

Index quo coram dissoluenda sunt Sponsalia, quando ad eorum solutionem Iudicis requiritur autoritas: est Index Ecclesiasticus Ordinarius, vel delegatus, ut Episcopus, vel delegatus ab ipso Episcopo. Parochus vero non

est competens. Quia ipse non habet in foro externo iurisdictionem. Sanch. d. 69. num. 10. Reginald. lib. 3. num. 168. Filliuc. tractat. 10. num. 299.

Quando dubitatur, num causa dissoluedi Sponsalia sit sufficiens: aut quando moraliter non constat, adesse causam sufficientem ad illa dissoluenda: non possunt absque Iudicis autoritate dissolui. Quia dissolvens propria autoritate in hoc casu exponeret se periculo committendi iniustitiam contra alterum sponsum, qui non debet iure sibi acquisito per Sponsalia spoliar. Gutier. cap. 35. num. 7. Reginald. lib. 3. num. 168. Sanch. d. 69. num. 9.

Tamen ut quis licite possit recedere ab Sponsalibus in foro conscientie, satis est, ut unus testis de certa scientia iurans, vel fama: imò si esset persona fide digna testificans, & de certa scientia testaretur, nec esset necessarium iuramentum. Filliuc. tr. 10. n. 301. Sanch. d. 69. n. 9.

55
Quis agendum in dubio de causa sufficiente?

56
Quando possit quis in foro conscientie ab Sponsalibus recedere.

SECTIO SECVNDA

De Sponsalibus, varia Dubia.

CAPVT V.

Circà Sponsalium Obligationem.

DVBIVM I.

An violatio iuris, quod ex Sponsalibus acquiritur sponsi in corpus, fornicando cum altero, sit adulterium.

17
H. adulterium.

ADULTERIUM est. Quia l. se. vxor. 1. §. ff. ad leg. Jul. de adulter. dicitur: Dinnus Vetus, & Antoninus responderunt etiam in Sponsam hoc ipsum vindicandum, (id est adulterium) quia nec Matrimonium qualecunque, neque spem Matrimonij violari permittitur. Vbi de Sponsalibus de futuro est sermo; nam de presenti non spes Matrimonij, sed Matrimonium ipsum dicitur. Sic Gloss. ad cap. Quemadmodum, verb. Sponsam, de iureiur. Abbas Cap. Discretionem, num. 4. de eo qui cognovit consanguineam, & ibi Alexan. de Nevo, num. 11. Gregor Lopez l. 1. verb. Odesposada, titul. 17. part. 7. Sarmiento l. 1. select. cap. 5. num. 1. & ex Theologis Palud. in 4. dist. 27. question. 1. art. 3. num. 17.

Non est adulterium. Quia ex Gelasio cap. lex illa 36. qu. 1. & D. Thoma 2. 2. q. 154. art. 8. in corp. Adulterium est alieni tori violatio, sed accedens ad Sponsam de futuro minimè torum violat alienum, cum hic ante matrimonium de presenti non concedatur sponsis: ergo adulterium non admittit. Ita Henricus, lib. 1. de Matrimon. cap. 13. num. 4. Viuald. part. 1. de spons.

num. 9. Ludovic. Lopez part. 1. cap. 29. & part. 2. de Matrimon. cap. 36. Manu. tom. 1. sum. cap. 53. num. 5. Sanch. lib. 1. d. 2. num. 22.

Idem assero existimans in lege illa pro prima parte adducta concedi vindictam sponso, non ratione adulterij, sed quia est atrox iniuria sibi illata.

59
Idem assero.

DVBIVM II.

An circumstantia Sponsalium in fornicatione sit Confessario aperienda,

ESTO circumstantia Sponsalium adulterium non constituat, est tamen in Confessione explicanda tam ex parte sponsæ de futuro, si cum alio fornicetur, quam ex parte sponsi, si ad aliam accedat. Quia est duplex malitia, altera fornicationis, altera violatorum ac fractorum Sponsalium, ob id enim dirimi possunt: Cap. Quemadmodum, de iureiur. Sic Sarmiento lib. 1. select. cap. 5. num. 1. Ludon. Lopez part. 1. cap. 29. Petr. de Ledes. de Matrimon. qu. 43. art. 1. dub. ult.

60
Est necessarium aperienda.

Non est necessarium explicanda, nec ex parte sponsæ, nec sponsi. Quia solæ circumstantiæ mutantes speciem sunt necessarium confitenda, hæc autem non mutat speciem, cum non sit adulterium. Ita Couar. 4. Decretal. part. 1. c. 1. num. 14. Viuald. part. 1. de sponsal. num. 10. Ledesma qu. 43. art. 1. dub. ultim. ait hanc sententiam esse probabilem.

61
Aperienda necessarium non est.

Utramque sententiam sustineri posse probabiliter puto, ego autem crediderim cum Thoma Sanchez lib. 1. d. 2. num. 6. eam Sponsalium circumstantiam necessarium esse in Confessione aperiendam quando se tenet ex parte femine

62
Audiens sententia.

A 4 id

COBAR
eob Mor
m. III. IV.
E. IV.